

ULOGA OSIGURAVAJUĆIH DRUŠTAVA U UNAPREĐENJU BEZBEDNOSTI SAOBRAĆAJA

ROLE OF INSURANCE SOCIETIES IN IMPROVING ROAD SAFETY

Vedran Vukšić¹; Tijana Ivanišević²

XV Simpozijum
„Veštacanje saobraćajnih nezgoda
i prevare u osiguranju“

Rezime: Efikasan rad u oblasti bezbednosti saobraćaja zahteva podjeljenu odgovornost, strateški isplaniran i koordinisan rad na svim nivoima organizovanja. Ovde se može prepoznati i uloga osiguravajućih društava. Naime, osiguravajuća društva svojim radom mogu značajno uticati na bezbednost saobraćaja, pre svega, načinom određivanja visine premije za osiguranje i efikasnijim korišćenjem sredstava za preventivu. U radu su predstavljeni primeri aktivnosti osiguravajućih društava na prevenciji saobraćajnih nezgoda.

KLJUČNE REČI: OSIGURANJE, VOZILA, SAOBRAĆAJNE NEZGODE, BEZBEDNOST SAOBRAĆAJA, OSIGURAVAJUĆA DRUŠTVA

Abstract: Efficient work in the field of road safety requires shared responsibility, strategically planned and coordinated work at all levels. Here you can recognize the role of insurance societies. In fact, insurance societies, may with their activities significantly influence on road safety, above all, with the way of determining the premium for the insurance and with efficient use of resources for prevention. The paper presents examples of activities of insurance societies in the prevention of traffic accidents.

KEY WORDS: INSURANCE, VEHICLES, TRAFFIC ACCIDENTS, ROAD SAFETY, INSURANCE SOCIETIES

1 Centar za bezbednost saobraćaja, Kumanička 20e, Beograd, vedran.vuksic@centarbs.com

2 Traffic Safety Group D.O.O., Braće Jerković 229, Beograd, t.ivanisevic@tsgserbia.com

1. UVOD

Industrija motornih vozila, posebno automobilska industrija, jedna je od vodećih grana na polju naučnog, tehnološkog, tehničkog i organizacionog istraživanja. Ova industrijska grana ima velik uticaj na razvoj svetske, pa i nacionalne industrije.

Razvoj ove veoma važne privredne delatnosti, prati osiguranje motornih vozila, i to pre svega obavezno osiguranje (osiguranje od odgovornosti) i kasko osiguranje, odnosno osiguranje od odgovornosti vlasnika, odnosno korisnika motornog vozila.

Naime, kroz nagli razvoj autoindustrije došlo je do enormno velikog kretanja stanovništva koje za posledicu ima veliki broj štetnih efekata (saobraćajnih nezgoda), vrlo često i sa smrtnim posledicama, kako u domaćem tako i u međunarodnom saobraćaju. Zbog toga je motorno vozilo, kada je u upotrebi, postalo „opasna stvar“ i predstavlja rizik. Ovakav rizik spada u grupu rizika odgovornosti, odnosno to je zapravo građansko pravna odgovornost imaoča motornog vozila za štete koje upotrebom motornog vozila može pričiniti nečijoj imovini, zdravlju i životu. Rizik odgovornosti kod upotrebe motornog vozila naziva se „autoodgovornost“. Rizik autoodgovornosti je toliko značajno izražen da je većina zemalja u svetu, a sve u Evropi, obavezala imaoce motornih vozila da ovaj rizik moraju pokriti osiguranjem. Bez polise osiguranja koja pokriva ovaj rizik nije moguće vozilo staviti u promet.

Poslednjih godina značajnu ulogu u rešavanju problema bezbednosti saobraćaja imaju institucije za osiguranje motornih vozila. Pojmovi opasnost, rizik, šteta, odšteta, usko su povezani s pojmom osiguranja, a sam naziv osiguranje stvara predstavu o sigurnosti.

Kako se premije osiguranja najčešće odnose na štete nastale usled saobraćajnih nezgoda, u interesu osiguravača motornih vozila je da aktivno učestvuju u smanjenju broja nezgoda kako bi smanjili broj odštetnih zahteva. U velikom broju zemalja osiguravači osim što pokušavaju da umanju i nadoknade posledice saobraćajnih nezgoda, pokušavaju da promovišu bolje vozačke navike koristeći bonus-malus sistem koji nudi popuste za vozače koji nisu imali zahteve za naknadom štete, a naplaćuje dodatak ako je došlo do podnošenja odštetnih zahteva.

Preventivnim radom osiguravajuće društvo želi da stimuliše osiguranika, da svojim radom i pristupom u zaštite svoje i tuđe imovine utiče, odnosno doprinese da ne dođe do štete ili da posledice štete budu što manje.

Preventivni rad na suzbijanju šteta poslednjih godina zauzima vidno mesto kod pojedinih osiguravajućih društava. Kroz ovaj način ulaganja može se uticati na plaćanje naknade šteta, čime se poboljšava rentabilnost rada jednog društva. Društvo tada stoji snažnije u konkurenciji sa ostalim društvima i može nuditi niže premije ili bolje uslove osiguranja nego što to mogu druga društva.

Predmet istraživanja predstavlja analiza rada, odnosno aktivnosti osiguravajućih društava, a u cilju unapređenja bezbednosti saobraćaja.

Cilj istraživanja je da se kroz osvrt na stečena iskustva i postignute rezultate osiguravajućih društava prikaže značaj ulaganja na preventivni rad u osiguranju kako zbog ekonomskog tako i zbog društvenog značaja.

2. AKTIVNOSTI OSIGURAVAJUĆIH DRUŠTAVA U RAZVIJENIM ZEMLJAMA

Osiguravajuća društva u mnogim razvijenim zemljama su odlučila da investiraju u bezbednost saobraćaja sponzorišući aktivnosti i projekte u oblasti:

- Obrazovanja;
- Dodeljivanja grantova i nagrada;
- Obuka vozača;

- Bezbednosti vozila;
- Sprovodenja zakona i
- Poboljšanja saobraćajne infrastrukture.

Kampanje su popularna aktivnost za sponzorstvo kako u razvijenim tako i u nerazvijenim zemljama. U Kostariki, Nacionalni institut za osiguranje (INS) ulaže velika sredstva u nacionalne kampanje. Tokom 2001. godine 144.508 dolara je utrošeno na realizaciju uspešne kampanje "Mi imamo samo jedan put napred - da vozimo odgovorno". U Južnoj Africi Fond za saobraćajne nezgode (RAF) je glavni sponzor kampanje „Stigni bezbedno“, dok je u Gani Komisija za nacionalno osiguranje (NIC) sponzorisala bilbord kampanju tokom božićnih praznika, u 2000. godini. Fond za saobraćajne nezgode u Bocvani je sproveo petogodišnju kampanju o posledicama rizičnih ponašanja u saobraćaju, kao što je vožnja pod dejstvom alkohola (CEA, 2001).

Holandsko Udruženje osiguravajućih društava svake godine finansira kampanje usmerene na povećanje bezbednosti saobraćaja na putevima Kraljevine Holandije. Teme prethodnih kampanja su bile: nasloni za glavu (1996. godina), sigurnosni pojasevi (1997. godina), biciklistička svetla (1998. godina) i bezbedna udaljenost između vozila (1999. i 2000. godina) (CEA, 2001).

U Kostariki, Nacionalni institut za osiguranje sponzoriše program „Safety Brigades“ koji se sprovodi u osnovnim školama i predškolskim ustanovama. Procenjeno je da je ovaj program obuhvatio 6.339 predškolaca, 2.800 učenika osnovnoškolskog uzrasta i 46-oro dece sa oštećenim vidom u 150 obrazovnih ustanova u 2001. godini (CEA, 2001).

U Grčkoj, Udruženje osigurajućih društava je sponzorisao razvoj „parkova za obuku dece o saobraćaju“, dok je u Belgiji, Nacionalno udruženje za osiguranje ko-sponzorisalo kampanju povećanja uočljivosti dece u saobraćaju, odnosno izvršena je podela svetloodbojnih prsluka i školskih torbi sa svetloodbojnim materijalima (CEA, 2001).

Osiguravajuća društva Velike Britanije bila su glavni sponzori razvoja „Dečijeg saobraćajnog kluba“ i još uvek su uključeni u ovaj program, a u cilju podsticanja bezbednog ponašanja u saobraćaju kod dece i njihovih roditelja (CEA, 2001).

U Belgiji, osiguravajuća društva su sarađivala sa auto školama u cilju promocije obuke mlađih vozača nudeći smanjene premije (CEA, 2001). Još jedan program usmeren ka mlađim vozačima je „Ja obećavam“ program, koji obuhvata učešće roditelja i zajednice u nadzoru vozača početnika. Projekat je podržan od strane Kanadskog Biroa za osiguranje (IBC) i udruženja „Kiwanis International“, udruženja sa više od 13.000 klubova u 79 zemalja i više od 600.000 članova. Njihov moto je "Služimo deci sveta".

Godine 1999. osiguravajuće društvo „State Farm“ predstavilo je svoj program „Opasnih raskrsnica“ sa ponudom od 100.000 dolara namenjinih unapređenju bezbednosti saobraćaja na 10 najopasnijih raskrsnica. Kriterijum za izbor „opasnih mesta“ je zasnovan na statističkim podacima društva o broju podnetih zahteva za naknadu iz 1998. godine. Osiguravajuće društvo je ponudilo i do 20.000 dolara za profesionalne inženjerske studije svake raskrsnice koje su bile identifikovane kao "najopasnije" u bazi podatka društva. Do juna 2001. godine, 100 od 172 raskrsnice su rekonstruisane.

U Bahreinu osiguravajuća društva su pokrila troškove razvoja i ugradnje kompjuterskog sistema za snimanje i analizu sudara kao i vođenje elektronskih podataka o vozačima i vozilima, koji su integrirani sa bazom podataka o saobraćajnim nezgodama. Takođe, u Bahreinu auto servisima nije dozvoljeno da vrše popravku vozila bez elektronskog izveštaja iz policije (CEA, 2001).

Država Viktorija u Australiji dodaje taksu za bezbednost saobraćaja za sve premije osiguranja vozila. Finska i provincija Kvebek u Kanadi su učinile isto. Taksa je prihvaćena od strane javnosti kao trošak koji je u direktnoj vezi sa navikama bezbedne vožnje i pruža vozačima podsticaj da voze oprezno. Manje saobraćajnih nezgoda znači manje premije osiguranja vozila. Taksa u Viktoriji je iznosila 3% premije, dok sada iznosi 10% (TAC, 2001).

Svake godine osiguravajuća društva Norveške uđaju određena sredstva u različite kampanje usmerene na unapređenje bezbednosti saobraćaja. Aktivnosti koje se sprovode finasiraju se pojedinačno ili u saradnji sa drugim državnim institucijama. Neke od sprovedenih kampanja su:

- Drži odstojanje;
- Vidi i budi viđen;
- Osiguranje dece u vozilu;
- Sigurnosni pojas;
- Preventivni program za privrednike/transportna preduzeća;
- Obuka za veći start bonus;
- Ekonomski podrška kod obuke za starije ljudi;
- Podela reflektujućih privezaka;
- Ekonomski podrška za siguran saobraćaj.

U Španiji, osiguravajuća društva su veoma aktivna u promovisanju bezbednosti saobraćaja. Udruženje španskih osiguravajućih društava (UNESPA) predstavilo je svoj program bezbednosti na XII konferenciji osiguranja motornih vozila 1996. godine koji je obuhvatio šest ključnih oblasti:

- reaktivacija projekata u sektoru osiguranja, uključujući osnivanje stalnog tima stručnjaka za bezbednost saobraćaja, da planiraju i sprovode preporuke UNESPA Odbora za bezbednost saobraćaja;
- podsticanje saradnje između osiguravajućih društava, državnih institucija i privatnog sektora, kao i uspostavljanje nove organizacije bezbednosti saobraćaja;
- poboljšanje prikupljanja i obrade statističkih podataka dostupnih osiguravajućim društvima;
- istraživanje uzroka saobraćajnih nezgoda, posebno ljudskog faktora;
- unapređenje obrazovanja u oblasti bezbednosti saobraćaja;
- informisanje javnosti o stanju bezbednosti saobraćaja, putem medija (CEA, 2001).

Federacija osiguravajućih društava Francuske (FFSA) potpisala je ugovor o partnerstvu sa Vladom. On obuhvata period od pet godina i podrazumeva dobrovoljne donacije u iznosu od 0,5% premija. Identifikovano je šest ciljnih grupa, uključujući početnike i profesionalne vozače, motocikliste i starije osobe.

U SAD, Institut osiguranja za bezbednost na putevima (IISH) je svetski poznata istraživačka organizacija koja je veoma proaktivna u promociji bezbednosti saobraćaja na putevima. Primeri dosadašnjeg rada Instituta uključuju:

- promociju podizanja minimalne starosne dobi za kupovinu alkohola na 21. godinu u svim državama;
- istraživanje efikasnosti zakona koji predviđa oduzimanje vozačke dozvole za one koji padnu ili odbiju da se podvrgnu alko-testu;
- isticanje problema mladih vozača koji je doveo do razvoja programa licenciranja;
- istraživanje efikasnosti upotrebe kaciga za motocikliste;
- istraživanje efikasnosti kamera za prolazak na crveno svetlo na semaforu (O'Neill, 2000).

Ministarstvo za socijalna pitanja Finske ima ovlašćenje da naredi uključivanje "razumnog" iznosa premije osiguranja za promociju bezbednosti saobraćaja na putevima u korist društva. Ministarstvo je koristilo ovo pravo u proteklih pola veka i sa samo 1,1% od premija osiguranja je finansiralo aktivnosti „Liikenneturva“, Centralne organizacije za bezbednost na putevima (Gerondeau and Hoban, 1994).

Još nekoliko zemalja je usvojilo ovaj pristup. Slovačka zahteva da osiguravajuća društva daju 2% od ukupnog prihoda od premija u Fond za prevenciju (Gerondeau and Hoban, 1994). U Švajcarskoj se od premija finansiraju dve organizacije, Švajcarski zavod za prevenciju nezgoda (BPA) i Sigurnosni fond (FSR). Koreja prikuplja manji iznos od 0,3% od premije osiguranja koji je namenjen Udruženju za bezbednosti saobraćaja Koreje (RTSA), vodećoj organizaciji za koordinaciju aktivnosti bezbednosti saobraćaja (CEA, 2001).

U pojedinim državama udruženja osiguravajućih društava imaju učešća u radu centralnog tela za bezbednost saobraćaja, kao što su: Kostarika, Gana, Južna Afrika, Britanska Kolumbija,

Novi Zeland, Švedska i Viktorija. Drugi primeri uključuju učešće Udruženja osiguravajućih društava Kipra u Odboru za bezbednost saobraćaja Ministarstva saobraćaja, učešće Udruženja osiguravajućih društava u Grčkom Nacionalnom odboru za bezbednost saobraćaja, učešće Odbora za bezbednost saobraćaja društava za osiguranje (VALT) na Konsultativnom odboru Finske o bezbednosti u saobraćaju i Centralnom telu za bezbednost saobraćaja kao i učešće Danskog udruženja osiguravajućih društava u Izvršnom odboru Saveta za bezbednost saobraćaja Danske.

Komisija za saobraćajne nezgode je jedna od tri vodeće organizacije u Savetu za bezbednost saobraćaja Viktorije, zajedno sa saobraćajnom policijom i kompanijom VicRoads. Komisija za saobraćajne nezgode je pomogla finansiranje „Victoria Solution“ koordiniranog i intenzivnog program koji je prepolovio broj poginulih lica u saobraćajnim nezgodama na putevima u Viktoriji (TAC, 2001).

3. AKTIVNOSTI OSIGURAVAJUĆIH DRUŠTAVA U REPUBLICI SRBIJI

U Republici Srbiji postoji nekoliko osiguravajućih društava koja se bave preventivnim radom u oblasti bezbednosti saobraćaja.

Delta Generali osiguranje je u saradnji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova Republike Srbije, Ministarstvom prosvete, nauke i tehnološkog razvoja kao i osnovnim školama organizovalo akciju „Jabuka ili limun“ koja ima za cilj povećanje bezbednosti dece u saobraćaju (Slika br. 1).

Slika 1. Akcija „Jabuka ili limun“

U okviru ove akcije, vozači koji poštuju saobraćajne propise biće nagrađeni jabukom i plaketom zahvalnosti, dok će vozači koji ne poštuju propise kao opomenu dobiti limun i plaketu sa molbom da poštuju saobraćajne propise. Cilj ove aktivnosti i celokupne akcije je edukacija učenika osnovnih škola o pravilnom ponašanju u saobraćaju i povećanje svesti vozača o važnosti poštovanja pravila saobraćaja kako nebi ugrozili svoj, a i tuđi život.

Za učenike petih razreda, koji su učestvovali u akciji, predstavnici saobraćajne policije su održali predavanja na temu bezbednosti u saobraćaju, a Delta Generali osiguranje je podelilo promotivni film koji savetuje deci kako da se ponašaju u saobraćaju, tokom vožnje u automobilu ili na ulici.

Ova akcija se održava već nekoliko godina pod pokroviteljstvom Delta Generali osiguranja, a u saradnji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova, Ministarstvom prosvete i osnovnim školama. Rezultati ostvareni tokom prethodnih godina i pozitivno reagovanje građana na ovakav vid pohvale i kazne uticali su na to da se kompanija opredeli da poveća investiciju u edukaciju dece i projekat proširi na veći broj gradova i škola.

Naime, akcija „Jabuka ili limun“ održava se već nekoliko godina u zemljama srednje Evrope u organizaciji osiguravajućih kompanija članica Generali grupe. Projekat je u Mađarskoj, Slovačkoj, Češkoj i Poljskoj dao dobre rezultate na planu prevencije saobraćajnih nezgoda. U

Republici Srbiji, akcija je počela 2008. godine kada je organizovana u 23 osnovne škole iz 21 grada. Naredne godine, 46 osnovnih škola iz 41 grada učestvovalo je u projektu.

Kompanija "DDOR Novi Sad" je 2009. godine potpisala desetogodišnji ugovor sa Nacionalnom vozačkom akademijom (NAVAK) i tokom tog perioda investiraće više od 15 miliona evra u podizanje svesti o bezbednosti u saobraćaju.

Slika 2. Trening bezbedne vožnje

Svaka kasko polisa, bez obzira na to da li se u DDOR-u kupuje prvi put ili se obnavlja, omogućava besplatno pohađanje Početnog ili Intenzivnog treninga bezbedne vožnje (Slika br. 2), u zavisnosti od vrednosti polise. Uz kasko polisu sa godišnjom premijom od 300 do 500 evra (u dinarskoj protivvrednosti), na poklon se dobija Početni trening bezbedne vožnje, dok vlasnici kasko polise čija vrednost prelazi 500 evra godišnje, besplatno dobijaju Intenzivni trening bezbedne vožnje.

Kompanija „Dunav osiguranje“ u saradnji sa Ministarstvom prosvete, nauke i tehnološkog razvoja i Ministarstvom unutrašnjih poslova Republike Srbije je 2010. godine pokrenula akciju „Dunav svici za bezbednost na ulici“ (Slika br. 3). Akcija je posvećena unapređenju bezbednosti đaka prvaka u saobraćaju. U toku trajanja ove akcije svim školama u Republici Srbiji je uručeno 80.000 „svitaca“, odnosno svetloodbojnih materijala.

Slika 3. Akcija „Dunav svici za bezbednost na ulici“

"Kaciga glavu čuva" je tradicionalna akcija Auto moto saveza Srbije koja je usmerena pre svega na vozače motocikala i bicikala, ali i na ostale učesnike u saobraćaju. Akcija traje od 2010. godine i podrazumeva pokalanjanje zaštitnih kaciga kao i edukativnog materijala, sa ciljem podizanja svesti o bezbednom ponašanju u saobraćaju. Auto moto savez Srbije je kroz realizaciju ove akcije podelio više hiljada zaštitnih kaciga i organizovao nekoliko javnih okupljanja i konferencija za medije, sa ciljem da skrene pažnju na jednu od najranjivijih kategorija učesnika u saobraćaju - dvotočkaše.

Auto-moto savez Srbije, od 1989. godine u saradnji sa Upravom saobraćajne policije Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije, uz podršku Asocijacije tehničkih pregleda organizuje akciju "Ispravno vozilo – bezbedno vozilo". Akcija se organizuje dva puta godišnje.

Svake godine, akciji se priključi više od 200 linija tehničkog pregleda širom Republike Srbije, i vozači mogu potpuno besplatno da provere tehničku ispravnost svojih vozila.

Zahvaljujući dobroj teritorijalnoj rasprostranjenosti mreže sistema Auto-moto saveza Srbije i partnera, koji učestvuju u akciji i činjenici da je provera ispravnosti u toku akcije besplatna, kao i dobroj medijskoj promociji, akciji se svake godine odazove više od 10.000 vozača.

„Šta znaš o saobraćaju“ je tradicionalno takmičenje učenika osnovnih škola u poznavanju saobraćajnih propisa, a koje organizuje Auto-moto savez Srbije. Takmičenje se održava kao zvanično takmičenje Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, a uz podršku Društva nastavnika tehničkog obrazovanja Srbije, Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije, osnovnih škola i sponzora.

„Šta znaš o saobraćaju“ je stalni oblik saobraćajnog vaspitanja i obrazovanja učenika osnovnih škola i obuhvata raznovrsne aktivnosti u okviru kojih se učenici, realizacijom redovnog programa i vannastavnih sadržaja u oblasti saobraćajno-tehničke kulture, pripremaju za bezbedno učešće u saobraćaju.

Slika 4. Takmičenje „Šta znaš o saobraćaju“

4. ZAKLJUČAK

Problem bezbednosti u saobraćaju postao je globalni problem i zahteva sistematičnost u rešavanju, podeljenu odgovornost, strateški isplaniran i koordinisan rad na svim nivoima organizovanja. Iako glavna odgovornost za stanje bezbednosti saobraćaja na putevima pripada Vladi, iskustva razvijenih zemalja ukazuju na to da sve veću ulogu u sistemu bezbednosti saobraćaja imaju i osiguravajuća društva.

Naime, zbog različite prirode problema bezbednosti u saobraćaju proističe potreba za saradnjom između različitih sektora, organizacija i institucija. Državni organi treba da podstiču rad osiguravajućih društava i njihovo angažovanje u oblasti bezbednosti saobraćaja.

U Deklaraciji mladih za bezbednost saobraćaja, koju je 2007. godine usvojila Svetska skupština mladih za bezbednost saobraćaja, između ostalog, stoji: „Pozivamo osiguravajuća društva da promovišu korist od bezbednog ponašanja u saobraćaju i da razvijaju efektivnu i efikasnu politiku osiguranja“ (Youth Declaration for Road Safety, 2007).

Osiguravajuća društva sa svojim naporima (aktivnostima i sredstvima) za smanjenje rizika i šteta treba da se što je moguće skladnije uklope/uključe u sistem bezbednosti saobraćaja na području na kome deluju. Ukoliko osiguravajuće društvo deluje bez saradnje i koordinacije sa drugim subjektima zaštite u saobraćaju neće se postići zadovoljavajući rezultati, a time ni opravdati uloženi napor i sredstva. Može se desiti da više subjekata svoje snage i sredstva usmere prema nekim izvorima rizika a da drugi, možda i značajniji izvori rizika, budu zapostavljeni. To

dovodi do disproporcije između jačine reagovanja društva i jačine izvora opasnosti, odnosno do neefikasnosti i neracionalnog rasipanja snaga i sredstava.

Osiguravajuća društva će imati mnogo veći uticaj na bezbednost saobraćaja ukoliko sarađuju sa drugim organizacijama, nego samostalno. Potencijalno partnerstvo obuhvata sledeće:

- aktivno učešće u radu nacionalnih i lokalnih organa u upravljanju bezbednosti saobraćaja;
- saradnja sa zdravstvenim sektorom u cilju poboljšanju zdravstvenih usluga za žrtve saobraćajnih nezgoda;
- saradnja sa nevladinim organizacijama i grupama građana kako bi se osiguralo da je opšta javnost upoznata sa pravima i procedurama kompenzacije;
- opšta podrška globalnom partnerstvu za bezbednost saobraćaja.

Po formama i sadržajima, brojni i raznovrsni su načini na koje osiguravajuća društva mogu dati svoj doprinos većoj bezbednosti ljudi i imovine u saobraćaju. Poseban akcenat treba staviti na sledeće aktivnosti:

- stimulisanje ispravnog ponašanja u saobraćaju kroz sistem osiguranja;
- korišćenje saznanja o uzrocima saobraćajnih nezgoda - šteta do kojih osiguravajuća društva u svom radu dolaze;
- korišćenje sredstava za preventivu;
- brzo obešećenje žrtve saobraćajne nezgode čime se „popravlja“ njen položaj i na određen način ublažavaju posledice nezgode.

Jedan od načina na koji sistem osiguranja može doprineti većoj bezbednosti u saobraćaju je i stimulisanje osiguranika na ispravno ponašanje u saobraćaju. Ranije je u našoj zemlji jednaku premiju za isto vozilo plaćao osiguranik koji 10 godina nije napravio nikakvu štetu, kao i onaj zbog čije krivice osiguravajuće društvo svake godine isplaćuje visoke štete. Sa aspekta bezbednosti saobraćaja veoma je značajno da struktura tarife premije stimuliše osiguranike na smanjenje rizika, a time i štete. Na ovaj način daje se određen doprinos stimulisanju bezbednog ponašanja u saobraćaju. Analiza sprovedena u ovom istraživanju ukazuje da osiguravajuću društva raspolažu sa mehanizmima pomoći kojih mogu učiniti da savesni vozači, kroz nižu premiju osiguranja, prepoznaju korist i budu nagrađeni za bezbedno ponašanje u saobraćaju.

Iskustva osiguravajućih društava iz razvijenijih zemalja i razni vidovi ulaganja u preventivu u oblasti bezbednosti saobraćaja ukazuju da se i u Republici Srbiji može uraditi mnogo više. Efikasnijim ulaganjem sredstava za preventivu značajno bi se doprinijelo unapređenju bezbednosti saobraćaja u Republici Srbiji, a osiguravajuća društva imali bi i direktnе koristi kroz manji iznos isplaćenih šteta.

5. LITERATURA

- [1] Радовић, М., Јовановић, Г., Бошњак, Ж., Ђуковић, М. (2009). Осигуравајућа друштва и безбједност саобраћаја, Саобраћајне незгоде 2009 – III саветовање са међународним учешћем, зборник радова, стр.237-244, Златибор.
- [2] Леповић, М. (2009). Превентивни рад осигуравајућих друштава на сузбијању штета – искуство из Норвешке, Саобраћајне незгоде 2009 – III саветовање са међународним учешћем, зборник радова, стр.245-254, Златибор.
- [3] Commite European des Assurances (2001): European insurance road safety programmes.
- [4] O'Neil, B. (2000). Reducing Injury Losses: What private insurers can and cannot do in injury prevention and control, Mohan and Tiwari (ed), Taylor & Francis, London.
- [5] TAC (2001): 2001 Annual report, Victoria.
- [6] Gerondeau, C. (1993). Road safety financing and the use of motor vehicle insurance levies, Conference of Asian Road Safety 1993, Kuala Lumpur.
- [7] Hogan, T. (2000). Insurance cover out for drunk drivers, Irish Independent.
- [8] World Youth Assembly for Road Safety (2007): Youth Declaration for Road Safety.